

УДК 336.02

ХМЕЛЮК АЛЛА,*аспірант кафедри банківської справи та фінансового моніторингу**Національного університету Державної податкової служби України, м. Ірпінь*

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

У статті розкрито роль фінансового моніторингу (як спеціального методу фінансового контролю) через аналіз основних показників діяльності центрального органу виконавчої влади в національній системі протидії легалізації коштів та фінансуванню тероризму - Державної служби фінансового моніторингу України.

Ключові слова: фінансовий моніторинг; фінансовий контроль; суб'єкти фінансового моніторингу; суми фінансових операцій.

Постановка проблеми. З урахуванням проведення на Сході України антитерористичної операції важливого значення набуває правильна організація діяльності суб'єктів фінансового моніторингу, спрямована на виявлення порушень чинного законодавства під час переміщення фінансових потоків. Їхня роль полягає в розширенні можливостей національної економіки за рахунок капіталів, відтік яких за кордон (завдяки здійсненню фінансового моніторингу) буде припинено, та в збільшенні таким чином обсягів податкових надходжень, оскільки основною метою фінансового моніторингу залишається протидія відмиванню (легалізації) коштів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдженню зброї масового знищення.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідження ролі фінансового моніторингу в Україні висвітлено у публікаціях О. Балануци, Е. Дмитренко, С. Побережного, Б. Сюркало, проте в них коло аналізованих питань обмежується або роллю первинного фінансового моніторингу в організації протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, у банківській сфері, або мінімізацією латентності злочинів, тобто на сьогодні немає наукових публікацій про роль фінансового моніторингу в системі державного фінансового контролю.

Мета статті - висвітлити роль фінансового моніторингу як спеціального методу фінансового контролю.

Виклад основного матеріалу. Якщо розглядати систему фінансового контролю як сукупність суб'єктів та об'єктів фінансового контролю, предмета контролю, його видів, принципів та методів здійснення, то його складовою є державний фінансовий контроль, який ми розглядаємо як урегульовану державою діяльність уповноважених органів та установ, метою якої є об'єктивна оцінка процесів формування й використання коштів грошових фондів, спрямована на забезпечення законності, дотримання фінансової дисципліни, що здійснюється відповідними методами, серед яких особливе значення має моніторинг, зокрема фінансовий моніторинг.

Фінансовий моніторинг набуває особливого значення з огляду на ухвалення Верховною Радою України Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розпов-

сюдження зброї масового знищення" [1] в частині проведення подальшої системної роботи щодо боротьби з відмиванням грошей, одержаних злочинним шляхом.

Цим законом не тільки визначено правовий механізм протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, але й формування загальнодержавної багатоджерельної аналітичної бази даних для надання правоохоронним органам України й іноземним держав можливості виявляти, перевіряти й розслідувати злочини, пов'язані з відмиванням коштів та іншими незаконними фінансовими операціями.

Законом передбачено, що заходи фінансового моніторингу проводяться на всіх ринках (фінансових, цінних паперів тощо) правоохоронними та контролюючими органами, при цьому головну роль у зазначених процесах відведено Державній службі фінансового моніторингу (Держфінмоніторингу) - центральному органу виконавчої влади, який посідає ключове місце в національній системі протидії відмиванню (легалізації) коштів та боротьбі з фінансуванням тероризму. За міжнародним статусом ця структура є фінансовою розвідкою (Financial Intelligence Unit), що збирає, обробляє й аналізує інформацію про фінансові операції, які викликають підозри в здійсненні тіньових операцій з метою відмивання брудних коштів.

У процесі дослідження ролі підрозділів фінансової розвідки, яким фактично є Держфінмоніторинг України, у нормативних актах міжнародного рівня та за кордоном зроблено висновок, що в більшості міжнародних документів не згадується ні їхня природа, ні роль. Тільки в рекомендаціях Карибської конференції про відмивання наркодоходів зазначено необхідність існування компетентних органів влади, які б спеціалізувалися на розслідуванні та судовому переслідуванні відмивання коштів. Рекомендації FATF посилаються тільки на "компетентні органи влади", до яких повинні надавати свої повідомлення фінансові установи. У статті 6 Європейської директиви про відмивання грошей також є посилання тільки на "органи влади, відповідальні за боротьбу з відмиванням коштів" [2].

Проаналізувавши діяльність підрозділів фінансової розвідки в європейських державах, зауважимо, що

Держфінмоніторинг України є достатньо автономним державним органом порівняно з подібними органами в інших країнах. Тільки в Бельгії та Нідерландах такі органи наділені достатньою автономією. Бельгійське відділення обробки фінансової інформації (Belgian Financial Information Processing Unit) засноване на підставі відповідного бельгійського законодавчого акту (Belgian Money Laundering Act) від 11 січня 1993 р.; незважаючи на те, що воно підзвітне міністерству юстиції та міністерству фінансів, прийняття ним рішень здійснюється абсолютно незалежно, при цьому в його розпорядженні перебуває незалежний бюджет.

Бельгійське відділення має широкий доступ до інформації як фінансових, так і урядових установ. У разі встановлення суттєвих доказів відмивання коштів Бельгійське відділення обробки фінансової інформації передає інформацію щодо визначеного переліку предикатних правопорушень до прокуратури за територіальним принципом, а копію направляє до центральної прокуратури.

У Нідерландах відділення інформації про незвичайні угоди (Meldpunt Ongebruikelijle Transacties, MOT) засноване згідно з нідерландським Законом про розголошення інформації про незвичайні угоди в 1993 р. (Disclosure of Unusual Transactions Act of 16 December 1993) для одержання, реєстрації, обробки й аналізу розкритої інформації. Хоч це відділення є частиною міністерства юстиції, воно має високий ступінь автономії. Відділення інформації перевіряє, чи можна використовувати відповідну інформацію для розслідування злочину або запобігання йому. Якщо незвичайна угода є дійсно підозрілою, то справа передається до місцевої поліції й одночасно направляє копію до центральної прокуратури [3]. Прокурор, у свою чергу, співпрацює з підрозділами поліції й особливо з FINPOL.

Бельгійські та нідерландські підрозділи фінансової розвідки мають високий ступінь незалежності й організовані таким чином, що викликають довіру фінансових установ, у яких немає необхідності в негайних повідомленнях про свої підозри судовим або поліцейським органам.

На наш погляд, місце та роль фінансового моніторингу в системі державного фінансового контролю України доцільно розглянути саме через призму показників діяльності вітчизняного центрального органу виконавчої влади - Держфінмоніторингу України.

Відповідно до Положення про Державну службу фінансового моніторингу України, затвердженого Указом Президента України від 13 квітня 2011 року № 466/2011 [4], її діяльність спрямовується й координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України. Держфінмоніторинг України:

- забезпечує координацію діяльності державних органів у сфері протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму;

- діє як національний центр фінансової розвідки з відповідними повноваженнями органу такого типу, до основних завдань і функцій якої відноситься збирання, оброблення й аналіз інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформацію, що може бути пов'язана з підозрою в легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму або розповсюдженням зброї масового знищення - це свідчить

про використання в процесі фінансового моніторингу таких економічних способів і прийомів, як відстежування, облік та аналіз;

- є суб'єктом державного фінансового моніторингу для суб'єктів підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій із купівлі-продажу нерухомого майна, та для підприємств і юридичних осіб, які проводять фінансові операції з товарами (виконують роботи, надають послуги) за готівку, за умови, що сума такої фінансової операції дорівнює чи перевищує суму 150 000 гривень - це підтверджує факт, що в процесі фінансового моніторингу задіяні не тільки контролюючі, але й контрольовані суб'єкти системи державного фінансового контролю - т. зв. суб'єкти первинного фінансового моніторингу.

Станом на 01.01.2014 р. на обліку в Держфінмоніторингу України перебувало 22 947 суб'єктів первинного фінансового моніторингу, із них: банківські установи - 179 (1,39 %), учасники ринку фінансових послуг - 2 825 (21,95 %), професійні учасники ринку цінних паперів - 1 752 (13,62 %), товарні біржі - 306 (2,38 %), оператори поштового зв'язку - 6 (0,05 %), спеціально визначені суб'єкти первинного фінансового моніторингу 7 797 (60,61 %) [5].

Крім того, Держфінмоніторинг України як підрозділ фінансової розвідки України здійснює обмін інформацією з іноземними підрозділами фінансової розвідки на партнерських принципах відповідно до статуту Еґмонтської Групи та відповідно до Меморандумів про взаєморозуміння, тобто в Державній службі фінансового моніторингу акумулюються дані з різних джерел: від суб'єктів фінансового моніторингу; правоохоронних органів; регуляторів та інших державних органів; фінансових розвідок інших країн.

Щоб охарактеризувати роль фінансового моніторингу в системі державного фінансового контролю, наведемо декілька прикладів: так, тільки протягом періоду з 01.03.2014 р. до 30.10.2014 р. Держфінмоніторингом підготовлено 565 узагальнених та додаткових узагальнених матеріалів (із них 330 узагальнених та 235 додаткових узагальнених матеріалів), які направлено до:

- Генеральної прокуратури України - 74 узагальнені матеріали та 160 додаткових узагальнених матеріалів;
- Міністерства внутрішніх справ України - 110 узагальнених матеріалів та 35 додаткових узагальнених матеріалів;

- Державної фіскальної служби України - 61 узагальнений матеріал та 27 додаткових узагальнених матеріалів;

- Служби безпеки України - 85 узагальнених матеріалів та 13 додаткових узагальнених матеріалів.

У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, становить 201,8 млрд грн; з учиненням іншого злочину, визначеного Кримінальним кодексом України, - 15,6 млрд гривень.

За результатами вжитих заходів Держфінмоніторингом на території України виявлено 530 рахунків 92 фізичних та 81 рахунок 32 юридичних осіб, причетних до корупційних діянь, та заблоковано кошти на суму 1,72 млрд грн, 190,95 млн дол. США, 16,28 млн євро та 0,41 млн рос. рублів, дорогоцінних металів (золота та срібла) вартістю 2,95 млн грн, а також цінні папери вартістю 2,55 млрд грн та 1,02 млрд дол. США [6].

Одним із напрямів, на яких акцентує свою діяльність

Державна служба фінансового моніторингу України, є визначення й блокування доходів осіб, які фінансують тероризм, та осіб, які публічно закликають до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу, зміни меж території або державного кордону України. Держфінмоніторингом підготовлено та направлено до правоохоронних органів матеріали, у яких сума фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з фінансуванням тероризму, становить 41,78 млн грн; сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів, становить 1,8 млрд грн; сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з учиненням іншого злочину, визначеного Кримінальним кодексом України, - 3,0 млрд гривень [6].

Особливу увагу Держфінмоніторингу зосереджено на боротьбі з так званими "конвертаційними центрами". Фінансовою розвідкою України підготовлено та передано до правоохоронних органів України матеріали по проведених фінансових операціях із зняття готівки, пов'язаної з легалізацією злочинних доходів, на суму 86,2 млрд грн [6].

Основними об'єктами уваги Держфінмоніторингу залишаються фінансові операції, пов'язані з:

- привласненням коштів суб'єктів господарської діяльності та фізичних осіб, зокрема шляхом несанкціонованого втручання в роботу комп'ютерного програмного забезпечення;
- "сміттєвими" цінними паперами та борговими зобов'язаннями;
- придбанням активів за рахунок незаконно отриманих коштів;
- розкраданням/привласненням бюджетних коштів та інших державних активів;
- шахрайством у сфері страхової діяльності;
- незаконним виведенням коштів за кордон;
- діяльністю фінансових пірамід;
- фінансуванням тероризму.

За результатами розгляду 588 узагальнених матеріалів (з урахуванням переданих у період 2003-2012 років):

- підрозділами правоохоронних органів за результатами перевірки 497 узагальнених матеріалів розпочато 519 кримінальних проваджень та використано 294 узагальнених матеріалів у 294 кримінальних провадженнях;
- підрозділами правоохоронних органів закінчено 177 кримінальних проваджень у зв'язку зі зверненням до суду з обвинувачувальним актом, розпочатих за 209 узагальненими матеріалами;
- судами розглянуто 115 кримінальних справ, розпочатих за результатами розгляду 138 узагальнених матеріалів із постановленням обвинувачувального вироку або винесенням ухвали за нереабілітуючими обставинами [5].

Відповідно до інформації правоохоронних органів, у кримінальних провадженнях, розпочатих правоохоронними органами за результатами розгляду узагальнених матеріалів Держфінмоніторингу України, загальна вартість арештованого майна (коштів) становить 590,56 млн грн та вилученого майна (коштів) - 8,12 млн грн [5].

Якщо ці показники порівняти з основними показниками діяльності інших державних контролюючих органів України за аналогічний період, наприклад, Державної фіскальної служби України, то нею донараховано гро-

шових зобов'язань на суму 7,6 млрд грн [7], а Державною казначейською службою України усунуто 651 порушення бюджетного законодавства на загальну суму 417,9 млн грн [8]. Із наведених даних видно, що показники діяльності, пов'язаної з фінансовим моніторингом, є достатньо високими в системі державного фінансового контролю щодо виявлення сумнівних фінансових операцій.

Їх виявлення стало можливим через подання фінансовими посередниками Держфінмоніторингу України відповідної інформації. З початку експлуатації інформаційно-аналітичної системи Держфінмоніторингу України отримано та оброблено 9 533 тис. повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, із яких 990 тис. надійшло тільки протягом 2013 року.

Найбільш активними в системі звітування в розрізі суб'єктів первинного фінансового моніторингу є банківські установи, які надсилають основну частину повідомлень про операції, що підлягають фінансовому моніторингу.

Протягом 2013 року від банківських установ отримано 96,37 % від загальної кількості повідомлень про фінансові операції. Серед небанківських установ найбільш активними в поданні повідомлень є страховики (80 % від загального обсягу повідомлень, отриманих із небанківського сектора).

У 2013 році розподіл прийнятих на облік повідомлень у розрізі ознак фінансового моніторингу мав такий вигляд [5]:

- за ознаками обов'язкового моніторингу - 66,56 % (653,6 тис.);
- за ознаками внутрішнього моніторингу - 31,86 % (312,9 тис.);
- за ознаками обов'язкового та внутрішнього моніторингу - 0,87 % (8,6 тис.);
- фінансові операції, що надійшли на запит про відстеження (моніторинг) фінансових операцій - 0,71 % (7,0 тис.), тобто найбільшу частку складають повідомлення за ознаками обов'язкового моніторингу.

Держфінмоніторингом України у 2013 році на постійній основі здійснювався аналіз ефективності діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, що дозволило розробити окремі рекомендації, зокрема щодо:

- порядку здійснення ідентифікації суб'єктами первинного фінансового моніторингу клієнтів згідно з вимогами законодавства;
- порядку виявлення суб'єктами первинного фінансового моніторингу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;
- порядку взяття на облік суб'єктів первинного фінансового моніторингу, реєстрації ними фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, і подання Держфінмоніторингу України інформації про зазначені та інші фінансові операції, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму;
- віднесення фінансових операцій по одержанню страхових платежів в іноземній валюті та інших фінансових операцій до таких, що підлягають фінансовому моніторингу [5].

Звернемо увагу, що Держфінмоніторинг уповнова-

жений здійснювати нагляд за суб'єктами первинного фінансового моніторингу в т. ч. через проведення їх перевірок, тобто фактично Держфінмоніторинг України може розглядатися як суб'єкт системи державного фінансового контролю. Протягом 2013 року працівниками Держфінмоніторингу України проведено 40 перевірок суб'єктів первинного фінансового моніторингу, із них 14 перевірок суб'єктів підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій із купівлі-продажу нерухомого майна; 26 перевірок юридичних осіб, які проводять фінансові операції з товарами (виконують роботи, надають послуги) за готівку, за умови, що сума такої фінансової операції дорівнює чи перевищує 150 000 гривень [5].

Протягом 2013 року працівники Держфінмоніторингу України взяли участь у 10 спільних перевірках, 5 із яких проведено Міністерством юстиції України, 3 - Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, 1 - Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку та 1 - Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [5].

Висновки

Отже, система фінансового моніторингу в Україні охоплює фактично всіх надавачів фінансових послуг і передбачає тісну взаємодію центральних органів виконавчої влади, кожний із яких відіграє специфічну, визначену законами роль у єдиній системі фінансового контролю. Координація діяльності суб'єктів фінансового моніторингу та їх методологічне забезпечення покладені на спеціально уповноважений орган - Державну службу фінансового моніторингу України. Усе наведене дає підстави ще раз переконатися, що фінансовий моніторинг є спеціальним методом фінансового контролю, який використовується при здійсненні всіх видів фінансового контролю, причому всіма суб'єктами (не тільки контролюючими, але й контрольованими). До основних функцій Державної служби фінансового моніторингу України віднесено не безпосереднє здійснення перевірок, що не дозволяє віднести її до державних контролюючих органів України, а тільки узгальнення отриманої інформації щодо окремих видів фінансових операцій, її аналіз та передачу відповідних матеріалів до компетентних органів, однак нею можуть здійснюватися перевірки суб'єктів первинного фінансового моніторингу, для яких вона в такому разі стає контролюючим органом у системі державного фінансового контролю.

Щодо визначення ролі фінансового моніторингу як процесу, то вона, на наш погляд, зумовлена можли-

вістю отримувати інформацію про сумнівні фінансові операції в режимі реального часу та оперативно реагувати на ситуацію в умовах швидко змінюваних обставин. Саме оперативність є конкурентною перевагою фінансового моніторингу, до того ж вона надає змогу здійснювати оперативні превентивні дії в ході реалізації фінансової політики та зменшувати навантаження на розробку нових фінансових стратегій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1702-VII [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141702.html.
2. Про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання грошей : Директива Ради 91/308/ЄЕС від 19 червня 1991 року (ОВ L166, 28.6.1991, с. 77) зі змінами, внесеними Директивою 2001/97/ЄС від 4 грудня 2001 року (OBL 344, 28.12.2001, с. 76) [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_774.
3. Galli S. J. Anti-Money Laundering Initiatives and Compliance - US Perspective: Money Laundering Control / S. J. Galli, J. L. Wexton. - Dublin : Round Hall Sweet & Maxwell, 1996.
4. Про Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : Указ Президента України від 13 квітня 2011 року № 466/2011 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466/2011>.
5. Річний звіт Держфінмоніторингу за 2013 рік [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=545&art_id=15331&lang=uk.
6. Нове законодавство з протидії відмиванню злочинних доходів - ключовий інструмент фінансової безпеки країни [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukurier.gov.ua/uk/articles/nove-zakonodavstvo-z-protidii-vidmivannyyu-zlochinn>.
7. Основні показники контрольної-перевірочної роботи Департаменту податкового та митного аудиту за січень-жовтень 2014 року (наростаючим підсумком за даними "Звіту "Аудит-1") [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://statsumy.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/kontrolno-perevirochna-robot>.
8. Інформація щодо зупинення операцій з бюджетними коштами [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/233813>.
9. Сюркало Б. І. Місце фінансового моніторингу в системі управління фінансами [Електронний ресурс] / Б. І. Сюркало. - Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12170/4/Place%20financial%20monitoring%20system%20of%20financial%20management.pdf>.

Хмелюк Алла,

аспірант кафедри банківського дела и фінансового моніторинга

Національного університета Государственной налоговой службы Украины, г. Ирпень

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГА В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ

В статье раскрыта роль фінансового моніторинга (как специального метода фінансового контролю) через анализ основных показателей деятельности центрального органа исполнительной власти в национальной системе противодействия легализации денежных средств и финансированию терроризма - Государственной службы фінансового моніторинга Украины.

Ключевые слова: фінансовый моніторинг; фінансовый контроль; субъекты фінансового моніторинга; суммы фінансовых операций.

Khmeliuk Alla,

postgraduate student of the Department of banking and financial monitoring of the National University of State tax service of Ukraine, Irpin

THE ROLE OF FINANCIAL MONITORING IN THE SYSTEM OF FINANCIAL CONTROL

Financial monitoring is considered as a special method of financial control that sets it apart from previously published works of Ukrainian scientists. The above analysis of the main indicators of financial monitoring entities, including special executive authorities in combating legalization (laundering) of money from crime - State Financial Monitoring Service of Ukraine in comparison with the figures of the State Fiscal Service and the State Treasury Service of Ukraine, led to the conclusion about its essential role in combating of illegal financial transactions. It is also proved that the State Financial Monitoring Service of Ukraine may serve as controlling authority in the state financial control for initial financial monitoring subjects.

In addition, its role is to empower the national economy at the expense of capital, which (because of financial monitoring by terminating their outflow abroad) remain in Ukraine and increasing thus the volume of revenues to budgets of different levels and targeted at providing social needs of the population.

The importance of financial monitoring confirmed by the Law of Ukraine "On prevention of legalization (laundering) of proceeds from crime, terrorist financing and financing of weapons of mass destruction", which (to replace the current law) will become effective on February 7, 2015. The law has special importance to application of economic methods and techniques as tracking, monitoring and analysis, and coordination of all public bodies engaged in the study area.

Keywords: *financial monitoring; financial control; financial monitoring entities; the amount of the financial transactions.*

REFERENCES

1. On prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds of crime, terrorist financing and financing of proliferation of weapons of mass destruction. The law of Ukraine from October 14, 2014 № 1702-VII, available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141702.html (ukr).
2. On prevention of the use of financial system for the purpose of money laundering. Council Directive 91/308/EEC of 19 June 1991, available at: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_774 (ukr).
3. Galli S. J. and Wexton J. L. (1996), Anti-Money Laundering Initiatives and Compliance - US Perspective: Money Laundering Control, Round Hall Sweet & Maxwell, Dublin (engl).
4. On approval of the Regulations on the State service for financial monitoring of Ukraine. The President of Ukraine Decree dated 13 April 2011 № 466/2011, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466/2011> (ukr).
5. The State Financial Monitoring Service of Ukraine (2013), Annual report, available at: http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=545&art_id=15331&lang=uk (ukr).
6. New legislation on combating money laundering is a key instrument of financial security of the country, available at: <http://www.ukurier.gov.ua/uk/articles/nove-zakonodavstvo-z-protidiyi-vidmivannyu-zlochyn/> (ukr).
7. The Department of tax and customs audit (2014), Main indicators of work, available at: <http://sta-sumy.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/kontrolno-perevirochna-robota> (ukr).
8. Information regarding stop operations with budgetary funds, available at: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/233813> (ukr).
9. Siurkalo B., Place of financial monitoring in the system of financial management, available at: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12170/4/Place%20financial%20monitoring%20system%20of%20financial%20management.pdf> (ukr).

© Хмелюк Алла

Надійшла до редакції 24.11.2014